

Kadın Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi Ölçeği'nin (KTCRSÖ) Geliştirilmesi:**Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması****Development of The Feminine Gender Role Stress Scale (FGRSS): Validity and Reliability Study**Muharrem KOÇ¹Özlem HASKAN AVCI²Öznur BAYAR³

Başvuru Tarihi: 22.07.2016

Yayına Kabul Tarihi: 30.12.2016

DOI: 10.21764/efd.64170

Özet: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de öğrenim gören kadın üniversite öğrencilerine yönelik bir Kadın Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi Ölçeği’nin (KTCRSÖ) geliştirilmesidir. Cinsiyet kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklara işaret ederken, toplumsal cinsiyet kadınların ve erkeklerin toplumdaki algılanışına işaret etmektedir. Çoğu zaman bireyler, toplumsal cinsiyet rollerine uygun hareket etmek durumunda kalmaktadırlar. Toplumsal cinsiyet rolüyle ilgili beklentilere uygun davranmak strese neden olmaktadır ki buna toplumsal cinsiyet rolü stresi denmektedir. Türkiye’de kadınların toplumsal cinsiyet rolü stresini geçerli ve güvenilir olarak ölçebilecek bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu amaçla bu çalışmada geliştirilen KTCRSÖ’nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 721 kadın üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Veriler SPSS 23.0 ve LISREL 8.8 programıyla analiz edilmiştir. KTCRSÖ’nün geçerliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yoluyla incelenmiştir. Ayrıca yapı geçerliği için uzman görüşü alınmıştır. Ölçeğin, ölçüt bağıntılı geçerliği, Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ile incelenmiştir. TCRTÖ ile KTCRSÖ pozitif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır ($r=.68, p < .01$). KTCRSÖ’nün güvenirligi ise Cronbach Alpha katsayısı ($\text{Alpha} = .926$) ve testi yarılama yöntemi ile (.97) sınanmıştır. Çalışma sonucunda, KTCRSÖ’nün kullanılabilirliği tartışılmış ve ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğuna karar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet rolü, toplumsal cinsiyet rolü stresi, kadın toplumsal cinsiyet rolü stresi*

Abstract: The aim of this study is to develop Feminine Gender Role Stress Scale (FGRSS). While sex refers to the biological differences of male and female; gender refers to the perception of males or females in society. Often times, people are forced to behave based on their perceived gender. Meeting the demands of adhered gender role results stress which called gender role stress. There is no instrument to evaluate gender role stress level of women in Turkey. FGRSS, which developed in this study has been applied to 721 female students during the development process. The data was analyzed by use of SPSS 23.0 and LISREL 8.8. FGRSS’s validity was evaluated through exploratory and confirmatory factor analysis. Content validity was also tested by expert opinion. Also, the convergent validity of the scale was tested with Gender Role Attitude Scale. It was determined that there is a significant positive correlation between GRAS and FGRS ($r=.68, p < .01$). FGRSS’s internal reliability was tested through the Cronbach’s alpha and Spearman-Brown split-half coefficient. As a result FGRSS’s applicability was discussed and the scale was found valid and reliable.

Keywords: *Gender, gender role, gender role stress, feminine gender role stress.*

Giriş

Biyolojik bir kavram olarak “cinsiyet (sex)”, bireyin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, biyolojik, fizyolojik özellikleri ve farklılıkları anlatırken (Cherry, 2005; Marshall, 1999); “toplumsal cinsiyet (gender)” kavramı ise, kadın ya da erkeğin yaşadığı toplum içindeki statüsünü, rollerini, konumunu, toplumun bireye bakış açısını, bireyin görev ve sorumluluklarını ve toplumun bireyden beklentilerini anlatmaktadır (Sancar, Acuner, Üstün ve Bora, 2006). Görüldüğü üzere cinsiyet bireye kalıtımla gelen ve daha çok genetik

¹ Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, muharrem.koc@hacettepe.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, haskan@hacettepe.edu.tr

³ Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, oznur.bayar@hacettepe.edu.tr

özellikleri barındıran, doğuştan gelen özellikleri anlatmaktadır. Toplumsal cinsiyet ise; bireye yaşantılar sonucu, toplum tarafından öğretilen, sonradan kazanılan özellikleri belirtmektedir. Bireyin içinde yaşadığı toplumsal kültür bir kadın ve erkeğin nasıl davranacağı, nasıl düşüneceği ve nasıl hareket edeceğine dair beklentileri ortaya koymakta ve bireylerin sosyal yaşamlarını şekillendiren özellikleri belirlemektedir (Akın ve Demirel, 2003). Toplumsal yapı, kadın ve erkekte farklı şekilde sosyalleşmesini beklemekte ve her cinsiyete farklı rolleri uygun görmektedir. Bir başka deyişle toplumun, bireylerden beklentileri, onların cinsiyetlerine göre değişebilmektedir. Bunda toplumsal cinsiyet rollerinin ve bu rollerin öğrenildiği sosyalleşme sürecinin etkisi büyüktür (Demirbilek, 2007).

Toplumsal cinsiyet rollerinin ve sözü edilen beklentilerin getirdiği çok tartışmalı konulardan biri de eşitlik konusudur. Erkek egemen toplumlarda gücün kullanımının erkeğin elinde tutulduğu ve bu gücün paylaşılmaması yönünde katı bir yaklaşımın olduğu görülmektedir (İmamoğlu, 1991). Kaçar'a göre (2007) toplumsal yaşamda erkek ve kadın eşit, adil veya bir bütünlüğü oluşturan, birbirini tamamlayan bir şekilde değil, erkeğin kadından üstün olması yönünde belirlenmiş bir yapıda yer alır. Kadının erkeğin bir adım gerisinde olması gerektiği, erkeğin birçok konuda kadından daha ileride olması gerektiği şeklinde toplumsal bir yapının olduğu söylenebilir. Toplumsal cinsiyet rollerinin ve bu rollerin öğrenildiği sosyalleşme süreci bu yapının oluşmasında önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır (Demirbilek, 2007). Geleneksel olarak toplum kadınlara, erkeklere yardımcı ve buldukları durumdan memnun olmalarını, öfke ve kızgınlıklarını asla göstermemelerini, gereğinden fazla soru sormamalarını, en önemli görevlerinin ise ev işleri ve çocukların bakımı olduğunu öğretmektedir. Bu öğretilerin sonucu olarak da kendine güveni olmayan, pasif, kararsız, kendini başkaları tarafından verilen kararlara uymak zorunda hisseden ve duygularını gizlemesi gereken, çatışmadan kaçınan geleneksel kadın imajı gelişmekte ve bunun sonucunda kadınların ruh sağlığı olumsuz yönde etkilenmektedir (Akın ve Demirel, 2003). Görüldüğü gibi toplumsal cinsiyet rollerinin ve toplumun kadınlardan beklentilerinin kadınlar üzerinde baskı oluşturduğu ve onların ruh sağlığına zarar verebildiği anlaşılmaktadır. Baltaş ve Baltaş'a göre (1991), ruh sağlığının bozulması bireyde stres yaratan unsurlar arasında sayılmaktadır. Stresle ilgili bilimsel çalışmalar da stresin ruh sağlığı ile güçlü bir ilişkisinin olduğunu ortaya koymaktadır (Çevik, 2008). Stres kelimesinin kökü, Latince'de "estrica" ve Fransızca'da "estree" kelimelerine dayanmakta ve "zorlanma, baskı ya da baskı" anlamına gelmektedir (Akman, 2004). En basit tanımıyla stres, "organizmanın dış veya iç çevreden gelen etkilerle vücudun dengesinin bozulması sonucu duygu ve davranışlarda ortaya çıkan rahatsız edici bir durum ve bundan duyulan rahatsızlık"tır (Aytaç ve Bayram, 2000). Bir başka tanıma göre ise stres, "İnsanlar üzerinde fizyolojik, sosyal ve psikolojik sistemlerde rahatsızlık yaratabilecek aşırı taleplerin sonucudur" (Lazarus, 1993). Belirtilenlerden yola çıkılarak, toplumdaki gelen baskı ve yoğun taleplerin stres unsuru olduğu sonucuna varılabilir. Hatta bu toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle, diğer birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de kadınlar birçok alanda eşitsizliğe maruz kalmakta, hak ettikleri toplumsal statüye ulaşamamaktadırlar (Pınar, Taşkın ve Eroğlu 2008a). Toplumsal cinsiyet rolleri de çoğu zaman kadınlar üzerinde baskı unsuru olabilmekte ve bu baskının kadınlar için bir stres kaynağı olabileceği düşünülmektedir.

Cinsiyet rolü genellikle bireyin kadınsı ve erkeksi psikolojik özelliklerinin derecelerine bağlı bir kişilik özelliği gibi ölçülmektedir (Bem, 1974). Toplumsal cinsiyet rolü çalışmalarında sıklıkla Türkçe'ye geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılan (Dökmen, 1991; Kavuncu, 1987; Özkan ve Lajunen, 2005) Bem Cinsiyet Rolü Envanteri (Bem, 1974) kullanılmaktadır. Kadınsılık ve erkeksiliğin bir kişide aynı anda belirgin düzeyde olması (androjenlik) ile olumlu ruh sağlığı arasında ilişki kurulmaktadır (Bem, 1974; 1975). Ancak Eisler ve arkadaşları (Eisler, 1995; Gillespie & Eisler, 1992; Martz, Handley & Eisler, 1995) cinsiyet rollerini kişilik özelliği açısından tanımlayan ölçeklerle kişinin ruh sağlığı problemlerinin açıklanmayacağını; bunun yerine katı cinsiyet rolü dayatmalarının kişinin ruh sağlığını nasıl etkilediğini incelemenin gerektiğini öne sürmüştür. Bu bağlamda ortaya konan toplumsal cinsiyet rolü stresi teorisine göre, toplumsal cinsiyet rolü stresi, kişinin sahip olduğu toplumsal cinsiyet nedeniyle kendisinden beklenenlere ulaşma konusunda başarısızlık yaşamaması sonucunda ortaya çıkar. Kişinin kültürel olarak belirlenmiş toplumsal cinsiyet rollerine sıkı sıkıya bağlı kalması, kişinin öznel değerlendirmeler yapmasını engeller ve bu da toplumsal cinsiyet rolü ile ilgili bir durumla karşılaşıldığında kişinin stres seviyesinin artmasına neden olur (Eisler ve Skidmore, 1987). Türkiye'de de kadınların taşımak zorunda kaldıkları sorumlulukların, onlar üzerinde stres kaynağı olduğu ve onların yıpranmasına neden olduğu bilinmektedir (Uçman, 1990).

Kadın toplumsal cinsiyet rolü stresini ölçmek için kullanılan en yaygın araç Gillispie ve Eisler (1992) tarafından Amerikan kültüründe geliştirilen Kadın Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi Ölçeği'dir (FGRS). Bu ölçek kendini anlatma (self-report) türünde hazırlanmış olup, kadınların toplum tarafından beklenen "kadınlık standartları"na ulaşması gereken durumlarda yaşadıkları stresi ölçmeyi amaçlamaktadır. FGRS'nin daha sonra Çin (Tang ve Lau, 1995); Hollanda (Well, Kolk ve Arrindell, 2005) gibi ülkelerde kültürler arası geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Bahsedilen ölçek araştırmacılar tarafından incelenmiş ve Türkçe'ye uyarlama çalışması yerine, Türkiye'de toplumsal cinsiyet rolü stresini daha iyi açıklayabilecek bir ölçek geliştirilmeye karar verilmiştir. Toplumsal cinsiyetin kültürel inançlar ve beklentileri kapsayan, kültüre özgü bir yapısı olduğu düşünülmektedir. Örneğin sözü edilen ölçekteki, "her zaman incecik olmak, seksi olmak" gibi maddeler Amerikan kültürünün kadınlarda yarattığı başlıca stres konularını yansıtmaktadır. Türkiye'de ise bu tür konulardan ziyade kadınlarda stres yaratan kültüre özgü daha başka unsurlar vardır. Örneğin bir evde erkek kardeşlerin işlerini görmek gibi konulara Amerikan kültüründe ve dolayısıyla geliştirilmiş olan ölçekte rastlanmamaktadır. Bu nedenle KTCRSÖ'nün kültürümüze özgü maddelerin yazımı ile Türkiye'de de geliştirilmesine karar verilmiştir. Erkek toplumsal cinsiyet rolü stresinin ise farklı boyutları içeren başka bir yapı olduğu düşünülerek, öncelikle sadece kadınlara özgü bir ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Literatür incelendiğinde Türkiye'de kadınların toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklı stresini araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, kadın üniversite öğrencilerinin, toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklı yaşadıkları stresi ölçebilecek bir ölçek geliştirmektir. Bu nedenle, bu ölçeğin alandaki bir boşluğu doldurarak alana katkı sağlaması umulmaktadır.

Yöntem

Aşağıda ilk olarak KTCRSÖ'nün geliştirilme sürecinde veri toplanan çalışma grupları tanıtılmıştır. Daha sonra geçerlik güvenirlik çalışmalarında izlenen yönteme ilişkin bilgiler verilmiştir.

Çalışma Grubu

Toplumsal cinsiyet rolü stresi ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları için üç bağımsız çalışma grubu kullanılmıştır. Öncelikle araştırmacılar tarafından hazırlanan deneme formu Hacettepe Üniversitesi PDR lisans programında öğrenim görmekte olan ve yaşları 18-35 arasında değişen 65 kadın öğrenciye sınıf ortamında uygulanmıştır. Bu uygulamada öğrenciler tarafından anlaşılmayan ya da yanlış anlaşılabilen ifadeler öğrenilmiş, ardından uzman görüşü alınmış ve ölçek bu doğrultuda yeniden düzenlenmiştir. Ölçeğin uygulanacağı örneklem seçiminde, sadece kadın öğrencilere uygulanması bakımından sınıflarda uygulama yapılmamasına karar verilmiştir. Bu nedenle, kolay ulaşılabilir olması ve doğal çeşitlilik içermesi bakımından, elverişli örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Ölçek, 51 maddelik hali ile Ankara'da farklı üniversitelerde öğrenim gören 291 kadın öğrenciye uygulanmıştır. Bu veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi ve iç tutarlık katsayısı hesaplanması işlemleri yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 20 maddelik ölçek, son hali ile Türkiye'nin farklı üniversiteleri (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi) ve farklı bölümlerinde (PDR, Hukuk, Tıp, Felsefe, Mimarlık, İktisat, Gıda Mühendisliği, İlahiyat, İngilizce) öğrenim görmekte olan 365 kadın öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların yaşları 18-60 arasında değişmekte katılan katılımcıların yaş ortalaması 22,1233'tür. Katılımcıların % 18,4'ü birinci sınıf, % 21,5'i ikinci sınıf, % 16'sı üçüncü sınıf, % 29,2'si dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Geriye kalan % 14,9'luk kesimi ise beşinci sınıf ve üstünde okuyan lisans öğrencileri ile lisansüstü öğrencileri oluşturmaktadır. Bu veriler üzerinde de doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağlantılı geçerlik çalışması gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak KTCRSÖ, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında toplam 721 kadın katılımcı ile çalışılmıştır.

İşlem Yolu

Toplumsal cinsiyet rolü stresi ölçeğinin geliştirilmesi amacıyla, literatür taranarak Türkiye'de kadınların toplumsal cinsiyetten kaynaklı stres yaşayabilecekleri konularla ilgili 71 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Araştırmalar ayrı ayrı ve birlikte madde havuzunu farklı zamanlarda gözden geçirerek maddeleri düzeltme, madde ekleme ve çıkarmaları gerçekleştirmiştir. Daha sonra, PDR alanında toplumsal cinsiyet konusunda çalışmış 2 uzmandan ve ölçme değerlendirme alanından 2 uzmandan uzman görüşü alınarak, gerekli düzeltmeler yapılarak deneme formu oluşturulmuştur. Deneme uygulaması sonucunda, katılımcılardan gelen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak ölçeğin 51 maddelik uygulama formu oluşturulmuştur. Ölçeğin uygulama formunun 291 kadın öğrenciye uygulanmasından sonra elde edilen veriler üzerinden, ölçeğin faktör analizi yapılmış ve Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları incelenmiştir.

Bunun sonucunda KTCRSÖ'nün son formu 20 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin 20 maddelik son hali, Türkiye'nin farklı üniversitelerine öğrenim gören 365 kadın öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler üzerinden, ölçüt bağıntılı geçerliği, doğrulayıcı faktör analizi ve iç tutarlılık ve testi yarılama çalışmaları yapılmıştır. Dolayısıyla KTCRSÖ'nün geçerliği dört ayrı yolla; güvenilirliği ise iki ayrı yolla sınanmıştır.

Veri toplama araçları

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği (TCRTÖ): KTCRSÖ'nin benzer ölçekler geçerliğini incelemek amacıyla "Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği (TCRTÖ) kullanılmıştır. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği (TCRTÖ), Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik çalışması kapsamında açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve ölçeğin toplam 38 maddeden ve beş faktörden oluştuğu saptanmıştır. Ölçeğin beş faktörü toplam varyansın %46'sını açıklamaktadır. Bu ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları .80-.72 arasında değişmektedir. 'Kadın cinsiyet rolü' boyutunun Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .80; 'Eşitlikçi cinsiyet rolü', 'Evlilikte cinsiyet rolü' ve 'Geleneksel cinsiyet rolü' boyutlarının Cronbach güvenilirlik katsayısı .78 olarak saptanmıştır. 'Erkek cinsiyet rolü' boyutunun ise, Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .72 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada, KTCRSÖ'ye içerik ve anlam bakımından daha yakın olması sebebi ile TCRTÖ'nün alt ölçeklerinden 'Kadın cinsiyet rolü', 'Eşitlikçi cinsiyet rolü' ve 'Geleneksel cinsiyet rolü' olmak üzere 3 boyut kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçek çeşitli geçerlik ve güvenilirlik hesaplama yöntemleri ile sınanmıştır. Kapsam geçerliği için ilgili literatür taranmış ve uzman görüşü alınmıştır. Ölçeğin faktör desenini ortaya koymak amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemlerinden Temel Bileşenler Analizi kullanılmıştır. Bu yolla değişkenler arasında elde edilen ilişki Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yoluyla test edilmiştir (Çokluk ve diğ., 2014). Araştırmada AFA, ölçüt bağıntılı geçerlik, Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ve testi yarılama güvenilirliği için SPSS 23.0 paket programından yararlanılmıştır. LISREL 8.8 programı kullanılarak ise DFA analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde KTCRSÖ'ye ilişkin faktör analizi sonuçları sunulmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bulgular verilmiştir.

KTCRSÖ'nün Geçerliği için Yapılan Çalışmalar

Yapı geçerliği

Açımlayıcı faktör analizi: KTCRSÖ'nün yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla öncelikle temel bileşenler analizi yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığı incelenmiştir. Verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığı KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) katsayısı ve Bartlett testi ile açıklanabilir (Büyüköztürk, 2013). Bu kapsamda, Bartlett testi sonucunun anlamlı çıkması ve KMO değerinin 0,60'den büyük çıkması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2013). KTCRSÖ'nün KMO katsayısının 0,92 çıkması örneklem büyüklüğünün mükemmel yakın olduğunu ve Bartlett testi sonucunun ölçek maddeleri arasındaki korelasyonun varlığını ortaya koyması, elde edilen veri setinin temel bileşenler analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Faktör analizi doğrultusunda, temel bileşenler analizi ile, faktörlerin her bir değişken üzerindeki ortak faktör varyansı, maddelerin faktör yükleri, açıklanan varyans oranları incelenmiştir. Literatüre göre, maddelerin faktör yük değerinin .45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür; ancak uygulamada az sayıda madde için sınır değer .30'a kadar düşürülebilir (Çokluk ve diğ., 2014). Dolayısıyla, temel bileşenler analizi sonucuna göre faktör yükü .30'un altında yer alan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Faktör yapılarının belirlenmesinde .30 ve üzeri değerler faktör yapısına alınmıştır (Büyüköztürk, 2013). Faktör yük değerleri farklı faktörlerde birbirine yakın olan, ayırt ediciliği düşük olan ve diğer ölçek maddeleri ile düşük korelasyon veren maddeler de ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemler sonucunda ölçekte 20 madde kalmıştır. Ölçek faktörlerinin belirlenmesinde özdeğeri 1'den büyük faktörler dikkate alınmıştır (Çokluk ve diğ., 2014). Ölçeğin faktör analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. KTCRSÖ'ye İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Fak.Ortak Varyansı	Madde No	Faktör-1 Yük Değeri	Madde No	Döndürme Sonrası Yük Değeri			
					Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4
M10	,643	M39	,749	M25	,764			
M11	,645	M25	,748	M37	,713			
M14	,615	M10	,732	M14	,688			
M25	,736	M6	,727	M39	,681			
M27	,762	M41	,718	M41	,667			
M29	,694	M34	,705	M34	,658			
M34	,636	M11	,703	M4		,771		
M37	,589	M12	,699	M6		,722		
M41	,621	M4	,691	M23		,680		
M7	,691	M14	,685	M10		,660		
M12	,734	M50	,664	M11		,634		
M23	,585	M26	,653	M50		,616		
M39	,666	M29	,649	M7			,779	
M26	,647	M37	,639	M12			,750	
M28	,566	M27	,615	M28			,699	
M4	,694	M23	,602	M49			,589	
M6	,724	M7	,599	M27				,766
M15	,527	M49	,589	M29				,723
M50	,535	M28	,533	M26				,677
M49	,501	M15	,480	M15				,588
Açıklanan Varyans: Toplam: % 64,059			Faktör-1: % 43,912	Faktör-2: % 7,313				
			Faktör-3: % 6,719	Faktör-4: % 6,115				

Tablo 1’de görüleceği üzere, KTCRSÖ’de öz değeri 1’den büyük olan 4 faktör saptanmıştır. KTCRSÖ, toplam varyansın % 64,059’ünü açıklamaktadır. Birinci faktörün tek başına varyansın %43,912’ini açıkladığı ve maddelerin faktör yüklerinin birinci faktörde .480 ile .749 arasında değiştiği görülmüştür. Varimax eksen döndürme tekniği ile birinci faktörün 6 maddeden (25, 37, 14, 39, 41, 34 numaralı maddeler), ikinci faktörün 6 maddeden (4, 6, 23, 10, 11, 50 numaralı maddeler), üçüncü faktörün 4 maddeden (7, 12, 28, 49 numaralı maddeler), dördüncü faktörün ise 4 maddeden (27, 29, 26, 15 numaralı maddeler) oluşturduğu belirlenmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizi: Toplam 365 katılımcıdan oluşan çalışma grubundan toplanan verilerin 20 madde ve 4 faktörden oluşan yapıyı doğrulayıp doğrulamadığı DFA ile test edilmiştir. Bu analiz için Lisrel 8.8 programı kullanılmıştır. DFA sonucu elde edilen 4 faktörlü 20 maddeli modelde, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumlarına ilişkin olan t değerleri incelendiğinde, değerlerin tüm maddeler için 10.60 ile 12.53 arasında değiştiği görülmüştür. Hesaplanan t değerlerinin .01 düzeyinde anlamlı olduğunu söylenebilir. Anlamlı olmayan t değerlerine sahip maddelerin modelden çıkarılması gerekmektedir (Çokluk ve diğ., 2014). Bu doğrultuda DFA sonucunda elde edilen t değerleri, katılımcı sayısının faktör analizi için yeterli olduğunu göstermekte ve modelden çıkarılması gereken madde bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu aşamada yol şemasında hata varyansları incelenmiştir. Değişkenlerin hata varyansları incelendiğinde tüm maddeler için hata varyansının .22 ile .58 arasında değiştiği görülmüştür. Bu çerçevede hata varyanslarının düşük olduğu söylenebilir.

Yol şeması incelendiğinde p değerinin .01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. DFA sonucu beklenen kovaryans matrisi ile gözlenen kovaryans matrisleri arasındaki farkın manidarlığı hakkında bilgi veren p değerinin .01 düzeyinde manidar olmaması beklenir. Ancak pek çok doğrulayıcı faktör analizinde örneklemin büyük olması nedeniyle p değerinin manidar olması normaldir ve tolere edilmektedir (Çokluk ve diğ., 2014). Buradan hareketle, önerilen modeldeki uyum indekslerinin incelenmesine karar verilmiştir. Elde edilen değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Önerilen Model İçin Uyum İndeksleri ve Standart Uyum Kriterleri

Uyum indeksleri	Mükemmel	Kabul edilebilir	Tahmin edilen model
X ² /df	≤ 3	≤ 5	4,35
RMSEA	≤ ,05	≤ ,08	,10
SRMR	≤ ,05	≤ ,08	,05
GFI	≥ ,95	≥ ,90	,84
AGFI	≥ ,90	≥ ,85	,79
CFI	≥ ,95	≥ ,90	,98
NNFI	≥ ,95	≥ ,90	,97

Tablo 2’de önerilen 20 maddelik ve 4 faktörlük modele ilişkin ilk DFA uyum indeksleri yer almaktadır. DFA yoluyla sınana modelin yeterliliği hakkında karar vermek için pek çok uyum indeksine bakmak gerekir. Değerlendirilen uyum indekslerinden biri ki-kare uyum indeksinin serbestlik derecesine bölünmesiyle elde edilmektedir (Çokluk ve diğ., 2014). Yol şemasından elde edilen bilgilere göre ki-kare değeri=712.65 ve

serbestlik derecesi=164 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler birbirine oranlandığında 4.345 elde edilmektedir. Büyük örneklerde bu oranın 5'in altında olması orta düzeyde uyuma karşılık gelmektedir (Sümer, 2000). Bu çerçevede, ilk analiz için ki-kare, serbestlik derecesi oranının orta düzeyde uyum değeri verdiği ifade edilebilir.

Yol şemasındaki RMSEA incelendiğinde .096 düzeyinde bir uyum indeksi elde edildiği görülmektedir. Literatüre göre RMSEA'nın 1'den küçük olması zayıf uyuma işaret eder (Jöreskog ve Sörbom, 1993, Akt. Çokluk ve diğ., 2014). Bu çerçevede yapılan ilk analiz için uyum indeksinin zayıf olduğu söylenebilir. Uyum indekslerinden GFI'nin .84 ve AGFI'nin .79 olduğu görülmektedir. GFI ve AGFI indekslerinin .95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, .90'ın üzerinde olması ise iyi uyuma karşılık gelmektedir (Hooper, Caughlan ve Mullen, 2008, Akt. Çokluk ve diğ., 2014). Bu çerçevede yapılan analiz için GFI ve AGFI'nin zayıf uyuma işaret ettiği görülmektedir. Standardize edilmiş RMR'nin uyum indeksinin .049 olduğu görülmektedir. Standardize edilmiş RMR'nin .05 altında olması mükemmel uyuma; .08'in altında olması iyi uyuma karşılık gelmektedir (Brown, 2006, Akt. Çokluk ve diğ., 2014). Bu çerçevede yapılan analiz için standardize edilmiş RMR'nin mükemmel uyuma karşılık geldiği ifade edilebilir. Son olarak NNFI ve CFI uyum indeksleri incelendiğinde NNFI değerinin .97 ve CFI değerinin .98 olduğu görülmektedir. NNFI ve CFI indekslerinin .90'ın üzerinde olması iyi uyuma karşılık gelmektedir (Sümer, 2000).

Analizin bu aşamasında modifikasyon önerileri incelenmiştir. Ölçekte yer alan CRS1 (1.madde) ve CRS2 (2.madde), CRS6 (6.madde) ve CRS7 (7.madde) ile CRS12 (12.madde) ve CRS14 (14.madde) arasında yapılacak modifikasyonların ki-kare ve serbestlik derecesi oranı uyumuna katkı sağlayacağı görülmektedir. Ayrıca pek çok uyum indeksinde buna bağlı olarak iyileşme beklenmektedir (Çokluk diğ., 2014). Önerilen modifikasyonlar sırasıyla yapılmış ve sonrasında elde edilen uyum değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Önerilen Model İçin Modifikasyon Sonrası Uyum İndeksleri ve Standart Uyum Kriterleri

Uyum indeksleri	Mükemmel	Kabul edilebilir	Tahmin edilen model
χ^2/df	≤ 3	≤ 5	3,18
RMSEA	$\leq ,05$	$\leq ,08$,08
SRMR	$\leq ,05$	$\leq ,08$,04
GFI	$\geq ,95$	$\geq ,90$,87
AGFI	$\geq ,90$	$\geq ,85$,83
CFI	$\geq ,95$	$\geq ,90$,98
NNFI	$\geq ,95$	$\geq ,90$,98

Modifikasyon sonrası elde edilen sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir. DFA sonuçlarına göre uyum değerleri $\chi^2/df=3,18$, RMSEA=,08, SRMR=,04, GFI=,87, AGFI=,83, CFI=,98 ve NNFI=,98 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerler incelendiğinde GFI değeri kabul edilebilir değerden düşük görünse de diğer değerlerin, literatüre göre kabul edilebilir ve mükemmel düzeyde (Çokluk ve diğ., 2014; Sümer, 2000) uyum göstermesi nedeniyle 20 madde ve 4 faktörlü modelin doğrulandığı söylenebilir.

Ölçüt bağıntılı geçerlik: KTCRSÖ'nin geçerliğini incelemek amacıyla ölçüt bağıntılı geçerlik yönteminden de yararlanılmıştır. Bu doğrultuda, Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutum Ölçeği (TCRTÖ) ile KTCRSÖ arasında benzer ölçek geçerliğine bakılmıştır. TCRTÖ ile KTCRSÖ pozitif yönde ve manidar düzeyde .681'lik bir korelasyon saptanmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İki Ölçek Arasındaki Korelasyon Değerleri

	KTCRSÖ	TCRTÖ
KTCRSÖ	1,00	
TCRTÖ	,681**	1,00

** p< .01

KTCRSÖ'nün Güvenirliği için Yapılan Çalışmalar

KTCRSÖ'nün güvenirliği iki yolla test edilmiştir: İlk olarak, KTCRSÖ'nün Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı bulunmuştur (Alpha = .926). Cronbach Alfa katsayısı .70'den yüksek olduğunda ölçme aracının kullanılabilmesi için yeterli olduğu belirtilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). KTCRSÖ'nün güvenirlilik analizi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo5. Madde Toplam Korelasyon Değerleri

Madde No	Madde Çıkarılırsa Ortalama	Madde Çıkarılırsa Varyans	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılırsa Alpha
M25	78,1897	186,763	,679	,921
M14	78,0759	191,012	,628	,922
M37	77,9207	194,163	,571	,924
M39	78,1966	188,857	,688	,921
M41	78,3241	186,531	,661	,921
M34	78,0207	191,508	,644	,922
M4	78,3207	186,627	,643	,922
M6	78,3310	184,589	,668	,921
M10	78,6069	184,080	,692	,921
M11	78,2448	187,992	,646	,922
M23	79,1000	179,391	,558	,925
M50	78,2138	186,729	,621	,922
M49	78,4069	188,671	,552	,923
M28	78,2759	191,301	,488	,925
M7	78,3552	190,486	,548	,924
M12	78,4517	185,065	,655	,921
M26	78,8897	182,991	,623	,922
M27	79,0069	182,747	,594	,923
M29	78,6724	182,872	,627	,922
M15	78,8793	188,764	,438	,927

Tablo 5'ten de izleneceği gibi, madde toplam korelasyonu .438 ile .692 arasında değişmektedir. KTCRSÖ'nün güvenirliği ikinci olarak, testi yarılama yöntemi ile incelenmiştir. Faktör analizi sonrasında kalan 20 maddelik form 365 öğrenciye uygulanmış ve testi yarılama güvenirliği incelenmiştir. Testi yarılama güvenirliği ile iki yarı arasındaki korelasyon .97 olarak bulunmuştur. Elde edilen güvenirlilik katsayıları ölçeğin güvenilir olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın amacı, kadın toplumsal cinsiyet rolü stresinin ölçülmesidir. Geçerlik, güvenirlik çalışmaları yapılan bu ölçek toplamda 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte reverse madde bulunmamaktadır. Ölçek beşli derecelendirme türündedir (1=Benim için hiç stres verici değil, 2= Benim için stres verici, 3=kararsızım, 4=Benim için stres verici, 5=Benim için çok stres verici). KTCRSÖ'den alınabilecek puan 20 ile 100 arasında değişmektedir. Yüksek puan bireyin, toplumsal cinsiyet rolü stresini yaşadığını göstermektedir. Geçerlik ve güvenirlik çalışması sonuçları, KTCRSÖ'nün kadın üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolü stresi düzeyini ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

Kadın lisans öğrencilerinin, toplumsal cinsiyet rolü stresini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan bu ölçek, toplumsal cinsiyetle ilgili çalışmalar yapan kişiler başta olmak üzere, psikolojik danışmanlar, psikologlar, sosyologlar, sosyal hizmet uzmanları ve sosyal çalışmacılar tarafından kullanılabilir. Ölçeğin, geçerlik-güvenirlik çalışmalarının sadece kadın lisans öğrencileri üzerinde yapılması bir sınırlılık olarak kabul edilebilir. Ölçeğin yetişkinler üzerinde geçerlik güvenirlik çalışmalarının yapılması ve yetişkin bireylere de uygulanabilir bir formunun elde edilmesi yararlı olacaktır. KTCRSÖ kullanılarak, kadın üniversite öğrencilerinin yaşadıkları toplumsal cinsiyet rolü stresinin yaygınlığı incelenebilir. Farklı kişilik özelliklerine veya demografik niteliklere göre toplumsal cinsiyet rolü stresi düzeyi incelenebilir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet rolü stresinin, benlik saygısı, kendini kabul, olumsuz değerlendirilme korkusu gibi farklı değişkenlerle ilişkisine bakılabilir.

Kaynakça

- Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. *ÇÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 73-82.
- Akman, S. (2004). Stresin nedenleri ve açıklayıcı kuramlar. *Türk psikoloji bülteni*, 10, 34-35.
- Aytaç, S. ve Bayram, N. (2000). Marmara depremi sonrası bireylerdeki stres tepkilerinin analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 42-61.
- Baltaş, A. ve Baltas, Z. (2010). *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (18. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Cherry, A. L. (2005). *Examining global social welfare issues*. ThomsonBrooks/Cole, Belmont.
- Çevik, A. (2008). Tarihsel süreçte psikosomatik tıp ve psikosomatik bozukluklara genel bir bakış. *Türkiye Klinikleri Journal of Psychiatry Special Topics*, 1(2), 1-11.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik* (3. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet ayrımcılığının sosyolojik açıdan incelenmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 44(511), 12-27.
- Dökmen, Z. Y. (1991). Bem cinsiyet rolü envanteri kadınsılık ve erkeksilik ölçekleri Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Kriz Dergisi* 7(1), 27-40.

- Eisler, R. M. (1995). The relationship between masculine gender role stress and men's health risk: The validation of a construct. In R. F. Levant & W. S. Pollack (Eds.), *A new psychology of men* (pp. 207–228). New York: Basic Books.
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N.E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. NY: McGraw-Hill.
- Gillespie, B. L. & Eisler, R.M. (1992). Development of the Feminine Gender Role Stress Scale: A cognitive-behavioral measure of stress, appraisal, and coping for women. *Behavior Modification*, 16, 426–438.
- İmamoğlu, E. O. (1991). Aile içinde kadın-erkek rolleri. *T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Türk Aile Ansiklopedisi*, 3.
- Kaçar, Ö. (2007). *Toplumsal cinsiyet ve kadının konumu: Türkiye 'de yakın zamanlardaki değişimi anlamak*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Kavuncu, A. N. (1987). *BEM Cinsiyet Rolü Envanteri'ni Türk toplumuna uyarlama çalışmaları*. Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Lazarus, R. S. (1993). From psychological stress to the emotions: A history of changing outlooks. *Annual Review of Psychology*. 44, 1-21.
- Martz, D. M., Handley, K. B. ve Eisler, R. M. (1995). The relationship between feminine gender role stress, body image, and eating disorders. *Psychology of Women Quarterly*, 19, 493-508.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü* (O. Akınhay ve D. Kömürcü, Çeviren). Bilim ve Sanat, Ankara.
- Özkan, T. & Lajunen, T. (2005). Masculinity, femininity, and the Bem Sex Role Inventory in Turkey. *Sex Roles*, 52, 103-110.
- Sancar, S., Acuner, S., Üstün, İ. ve Bora, A. (2005). Cinsiyet eşitsizliği bir “kadın sorunu” değil, toplumun sorunudur. *UNDP-Kalkınma ve Demokratikleşme Projelerinde Cinsiyet Eşitliği Hedefinin Gözetilmesi Eğitimi*, 2006.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Turan, N., Öztürk, A., Kaya, H. Ve Atabek Aştı, T. (2011). Toplumsal cinsiyet ve hemşirelik. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4(1), 167-173.
- Uçman, P. (1990). Ülkemizde Çalışan Kadınlarda Stresle Başa Çıkma ve Psikolojik Rahatsızlıklar. *Psikoloji Dergisi*, 7(24), 58-75.
- Well, S., Kolk, A. M. & Arrindell, W. A. (2005). Cross-cultural validity of the Masculine and Feminine Gender Role Stress Scales. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 271-278.
- Zeyneloğlu, S., ve Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 409-420.

Extended Abstract

Purpose

The term ‘sex’ refers to the biological differences between women and men. Gender on the other hand is a construct of societal norms which consisting of social status, roles and missions. People generally expect some behaviors from people according to their perceived sex. And from birth to death, individuals are

assigned to a gender and socialized to conform to certain gender roles. Therefore, it can be said that gender roles are traditional roles related to women and men based on their biological sex.

Gender roles may vary among cultures. Turkey is a collectivist culture and patriarchal society which expects women to be submissive. And also in Turkish culture, women have to be caring, emotional, quite, compassionate; not tough, strong or dominant. Also womanhood is generally seen as 'motherhood'. Meeting with these expectations of family's, religion's, media's, men's and other women's can be challenging. It has been seen that feminine roles such, being whoever your family or your husband want you to be, getting every work done in the house, inevitably starting a family and having children, being successful at school all the time, knowing that men has to be one step ahead of you, meeting with the physical beauty standards of the community, being always inside the house late at night, not laugh with high pitch etcetera can be stressful for women. Trying to meet gender expectations of society makes person stressful and this called gender role stress in literature.

The most commonly used instrument to evaluate gender role is BEM Sex Role Inventory which explains femininity in the scope of personality characteristics. But it is hard to see the link between this instrument and gender related problems. Therefore, gender role stress theory was introduced by researchers. Gender role stress theory refers to stress resulting from the failure to meet the rigid expectations of society. There are instruments to evaluate feminine gender role stress in other cultures like America, China and Dutch. However, no instrument that could evaluate gender-related stress level of women has been found in the relevant literature in Turkish. Existing instruments in America and Europe were investigated by researchers but they were not found suitable for Turkish culture. Gender is highly affected by cultural norms and traditions. Therefore, researchers have decided to develop an instrument in Turkish culture to explain the structure of the construct better. The aim of this study is to develop a Feminine Gender Role Stress Scale (FGRSS) in Turkish culture.

Methodology

In the process of scale development, firstly item pool was prepared considering the related literature. The scale was applied to three different groups of under graduate and graduate female students from different disciplines (e.g., economics, law, psychological guidance and counseling, medicine) and aged between 18 and 25 years. The study group included total of 721 female students. Literature review and claiming expert view conducted for content validity. Two of the expert obtained their MS in the gender study and two of them in the field of educational research and assessment. Following their suggestions, some items were changed. For the items in the scale, a 5 point Likert-type grading scale was used which was found suitable by experts. The study has three separate study group. The first study group (N=65) has given answers all 71 item in the item pool. Some of the items were removed from the scale considering the opinion of the experts and students. After elimination of items, 51 items trial form of feminine gender role stress scale conducted randomly to 291 female university students at Hacettepe and Ankara University. They were approached

during lecture breaks at the campus and asked to complete a paper-and-pencil questionnaire. This data was used for performing Exploratory Factor Analysis for construct validity and Cronbach's Alpha coefficient for internal reliability. Finally, the third study group consisted of 266 female students who has answered 20 item of the scale. Therefore the final version of the scale consisted of 20 items. Confirmatory factor analysis and Spearman Brown split-half coefficient was assessed using data obtained from this group. Also, a similar scale was used to assess convergent validity of the FGRSS. For the exploratory factor analysis, convergent analysis, split-half coefficient and internal reliability analysis SPSS 23.0 software was used. With EFA, the underlying relationships between measured variables are identified. The hypothesis of the relationships between these variables was tested by using confirmatory factor analysis. For the confirmatory factor analysis LISREL 8.8 program was used. And results of the analysis were interpreted in the light of the literature.

Results and Discussion

For the construct validity of the scale SPSS 23.0 was used. Before performing Exploratory Factor Analysis (EFA), whether the sample size was suitable for the factor analysis or not was tested through Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) parameter and Bartlett's Test. According to literature the data is suitable for factor analysis if the KMO values are above .60 and if Bartlett's Sphericity Test statistically significant. In this study, the KMO value was found .92 and Bartlett's Sphericity Test was found to be statistically significant. Therefore, this results showed that the data was suitable for the factor analysis. For Exploratory Factor Analysis, Principle Component Analysis (PCA) and Varimax rotation were used as factorization techniques. Because PCA is psychometrically more powerful and mathematically easier to perform. According to the literature factor loadings expected to be higher than .30. Findings of first Principle Component Analysis was showed factor loadings of the scale were found to be between .48 and .74 after the elimination of those items which have loadings smaller then .30.

The main criteria for deciding the number of factor to retain were eigenvalue greater than 1. The initial solution showed FGRSS had a four-factor structure for a total of 64.059% of variance. Also, the first factor explains 43.912% of variance by itself. Therefore, total variance explained of this study is highly acceptable. For the interpretation of the four factor, Varimax vertical axis rotation was used. Items which could not meet the requirement for the value of the differences of each item between the factor loadings of .10 were deleted. As a result of PCA, 31 item of the trial scale were deleted from the scale.

After PCA results, four factor, 20 item model was tested by the use of Confirmatory Factor Analysis (CFA) with different data. CFA was applied by using LISREL 8.8 program. Path diagram and goodness to fit statistics were produced for seven factor model with 20 items. T-values were significant at .01. In addition, error variance were ranged from .22 to .58. Therefore, error variances were found to be low. The absolute fit indexes standardized root mean squared residual (SRMR) and root mean squared error of approximation (RMSEA) were inspected. According to the results of CFA, FGRSS's fix index values were as follows:

$\chi^2/df=3,18$, RMSEA=,08, SRMR=,04, GFI=,87, AGFI=,83, CFI=,98 ve NNFI=,98. It can be said that GFI value was lower than acceptable value. On the other hand, the other values were found to be acceptable or perfect fit for the model. Therefore, it can be said that this four factor 20 item model confirmed by the data.

Within the scope of convergent validity, the correlation between female gender role stress and gender role attitudes were calculated. Three factor of the GRAS (Gender Roles Attitude Scale) was used. The result shows positive significant correlation between this scales (.681). The internal reliability of FGRSS was calculated using Cronbach's Alpha Coefficient and Spearman-Brown split half coefficient. The internal consistency for whole scale was found to be .926 in FGRSS which is within the acceptable limits. Spearman-Brown split half coefficient was found to be .97 which is within the acceptable limits.

Conclusion

The subject of this study is to develop an instrument to evaluate gender role stress of women. As a result of validity and reliability study, Female Gender Role Stress Scale yielded a construct that consisted of 20 items and 4 factors that explain 64.059% of total variance. The scale is a 5 point Likert type scale from 'Not at all stressful=1' to 'Extremely stressful=5'. The lowest score of the scale is 20 and the highest is 100. The size of the total score is interpreted in the way of having high stress level about gender-related situations. There is no reverse item in Female Gender Role Stress Scale.

These results revealed that FGRSS is a valid and reliable self-report instrument to measure gender role stress level of women in Turkish culture. It is believed FGRSS will contribute to the literature. FGRSS can be used by gender studies experts, psychological counsellors, psychologists, psychiatrists, social workers and other researchers in the field. In addition to its' strengths, the present study has some limitations. This scale development study was carried out only with university students. For this reason, researchers may carry out studies with different samples such adolescence or adults. Future researches may investigate the relationship between female gender role stress and other psychological constructs like self-respect, self-acceptance, personal characteristics etcetera. Also, it can be used to investigate the associations between female gender role stress and health problems. Using the FGRSS in future studies may contribute the field of gender and women's studies.